

SMUGGLING WITH TABACCO PRODUCTS IN ROMANIA

Corina-Maria Tudor (Barbu)

PhD Student, "Al. Ioan Cuza" Police Academy, București

Abstract: Considering that trafficking and the illegal trade in tobacco products has continued to be at a high level both at the land borders with Ukraine, Moldova, Serbia and Bulgaria and at the maritime border, mainly in the area Port of Constanta, creating a phenomenon, it is necessary to analyze from the theoretical perspective, but especially the practice of this form of fraud in EU.

This form of fraud in most cases leads to the use of ingenious ways of circumventing the customs obligations, which often prove difficult to detect by the authorities responsible for combating this phenomenon.

Keywords: customs operations, fraud, illegal trade, tobacco products, smuggling

Traficul și comerțul ilicit cu produse din tutun situat la un nivel ridicat la frontierele României are drept principale cauze, pe de o parte nivelul diferit de accizare/diferențele mari de preț ale țigărilor în statele de la frontiera de est (Republica Moldova) și sud-vest (Serbia), coroborat cu legislația permisivă și persistența condițiilor socio-economice defavorabile din anumite zone teritorial-administrative de la frontiera de nord-vest (Ucraina), iar, pe de altă parte, legate de conexasia rețelelor locale din majoritatea județelor din aceste zone ale frontierei de stat la cele de criminalitate transfrontaliere.

Astfel, contrabanda conform definiției din dicționarul explicativ al limbii române, constă în trecerea clandestină peste granițe a unor mărfuri interzise sau sustrase de la plata taxelor vamale, fiind una dintre principalele forme de fraudă de la nivelul Uniunii Europene. Această formă de fraudă presupune în cele mai multe cazuri folosirea unor modalități ingenioase de sustragere de la îndeplinirea obligațiilor vamale, care se dovedesc adesea greu de depistat de către organele cu atribuții în combaterea acestui fenomen.

Pe de o parte constituie infracțiunea de *contrabandă simplă*: introducerea în sau scoaterea din țară, prin orice mijloace, a bunurilor sau mărfurilor, prin alte locuri decât cele stabilite pentru controlul vamal se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.¹

În plus, constituie, de asemenea, infracțiunea de *contrabandă*.²

- introducerea în sau scoaterea din țară, prin locuri stabilite pentru controlul vamal, prin sustragerea de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrase este mai mare de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mare de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;
- introducerea în sau scoaterea din țară, de două ori în decursul unui an, prin locurile pentru controlul vamal, prin sustragere de la controlul vamal, a bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub regim vamal, dacă valoarea în vamă a bunurilor sau a mărfurilor sustrase este mai mică de 20.000 lei în cazul produselor supuse accizelor și mai mică de 40.000 lei în cazul celorlalte bunuri sau mărfuri;

¹Art. 270 alin 1 din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României modificată și completată, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 350 din 19 aprilie 2006;

²Art. 270 alin 2 din Legea nr. 86/2006;

- înstrăinarea sub orice formă a mărfurilor aflate în tranzit vamal.

Sunt asimilate infracțiunii de contrabandă și se pedepsesc cu aceeași sancțiune colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia.³

Pe de altă parte constituie infracțiunea de *contrabandă calificată*:- faptele prezentate mai sus, săvârșite de una sau mai multe persoane înarmate ori de două sau mai multe persoane împreună se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

În acest sens trebuie subliniat că autoritățile specializate în combaterea contrabandei nu au avut niciun suport din partea guvernațiilor care au printre alte atribuții și elaborarea de legi.

Astfel, după 1990, contrabanda înflorește într-o Românie din cauza unui vid legislativ. În primele luni, mii de oameni profită de deschiderea granițelor și încep, la limita legii, afaceri cu produse de import aduse din vest și din Turcia.

În 1997 apare primul Cod Vamal. Contrabanda se pedepsea cu șapte ani de închisoare și este înființată Autoritatea Națională a Vămilelor. Măsurile luate nu au fost suficient de dure, contrabanda cu țigări devenise un pericol și pentru siguranța statului, pentru că existau informații că, din traficul de țigarete, era finanțate rețele de crimă organizată.

Contrabanda cu țigări a afectat și imaginea României pe plan extern, într-o perioadă în care România dorea să fie acceptată în NATO. Oficialii alianței nord-atlantice căutau garanții că viitorul membru este un stat stabil, atât militar, cât și economic, iar pentru România existau dovezi ale legăturii dintre traficanții de țigarete și cei de arme. La summitul de la Madrid, din 8 iulie 1997, România nu este invitată să adere la NATO. A fost un semnal că modernizarea României trebuie să continue. Astfel, pe plan intern, lupta împotriva contrabandei cu țigări a devenit o prioritate.

Prioritatea a fost introducerea timbrului și încurajarea fabricilor de țigări să vină să producă în România, însă nu doar statul s-a organizat mai bine, ci și rețele de contraband, căutând metode să evite punctele de trecere a frontierei.

În 2010 se înregistrase un nivel scăzut al contrabandei În România, dar în ultima perioadă a început din nou să crească, astfel că țara noastră se află într-un top negativ al Uniunii Europene. Fenomenul contrabandei este influențat direct de prețul țigărilor. În România sunt cele mai scumpe țigări din toată regiunea. Contrabandiștii profită de asta și își sporesc averile, în timp ce statul continuă să piardă.

Un moment de regresie în combaterea contrabandei a fost în, iunie 2013, când Guvernul României a decis să desființeze Autoritatea Națională a Vămilelor și să o transforme într-o simplă direcție în cadrul ANAF, dar și a 120 de echipe mobile de control ale vămii.

Controalele vamale se efectua în trei etape. Prima etapă de control o reprezintă punctele de trecere a frontierei, a doua etapă de control o reprezintă echipele mobile, iar a treia etapă era controlul efectuat la sediul agentului economic, la depozite, în piețe. Prin desființarea echipelor mobile s-a eliminat cea de-a doua etapă de control.

În anul 2016, Guvernul României a decis să reînființeze Autoritatea Națională Vamală Română și să-i redea o parte din vechile atribuții. Astfel că 40 dintre cele 120 de echipe mobile de control și-au reluat activitatea.

Activitatea vamală din România a fost influențată de nevoia de amonizare cu legislația europeană, respectiv de transpunere în legislația națională a Regulamentului nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 prin care s-a modificat

³Art. 270 alin 2 din Legea nr. 86/2006;

Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului Vamal Comunitar a reformat Codul vamal al Uniunii.

Astfel, Noul Cod vamal a conținut normele și procedurile generale care să asigure aplicarea măsurilor tarifare și a altor măsuri de politică comună introduse la nivelul Uniunii în legătură cu schimburile comerciale cu mărfuri între Uniune și țări sau teritorii situate în afara teritoriului vamal al Uniunii, ținând seama de cerințele respectivelor politici comune. Legislația vamală a fost în acest fel mai bine aliniată la dispozițiile legate de colectarea drepturilor la import fără a modifica domeniul de aplicare al reglementărilor fiscale în vigoare.

Noul Cod vamal s-a aplicat de la 1 iunie 2016.⁴

Una dintre instițiile agrenate în combaterea contrabandei este Poliția de frontieră română care gestionează astfel fenomenul contrabandei:⁵

Traficul cu țigări de contrabandă și alte bunuri de larg consum/accizabile reprezintă una dintre principalele manifestări ale infraționalității la granițele României, fenomen care are ramificații la nivelul întregii țări, așa după cum rezultă din analiza fenomenelor infraționale transfrontaliere înregistrate la nivelul frontierei dintre România și țările vecine.

Din cazuistica înregistrată, s-a constatat că traficanții provin, preponderent, din Republica Moldova, Ucraina, Bulgaria, Germania, Serbia, Bosnia, Croația, Letonia, Ungaria, Turcia și România.

Cele mai traficate mărci de țigări au fost Marble, Ashima, Plugarul, L&M, Jin Ling și Marlboro.

În majoritatea cazurilor, țigările de contrabandă au fost descoperite în timp ce erau trecute peste frontieră, dar și în punctele de trecere ale frontierei, ascunse în mijloace de transport și pe comunicațiile din apropierea frontierei. Țigările sunt achiziționate fără documente legale, cu intenția de a fi comercializate pe piețele din interiorul țării.

Din cazuistica înregistrată la nivelul Poliției de Frontieră Române, au fost constatate mai multe modalități de acțiune la care recurg traficanții de țigarete. Dintre acestea, principalele constau în:

- traversarea fâșiei de demarcație prin locurile în care aceasta prezintă condiții de relief greu accesibile mijloacelor auto din dotarea poliției de frontieră;
- disimularea țigărilor în autoturisme vechi, modificate sau cu incinte ascunse, pentru limitarea pierderilor în cazul confiscării;
- folosirea containerelor și a serviciilor unor firme de transport pentru introducerea și transportul țigărilor de contrabandă pe teritoriul României.

În ceea ce privește metodele concrete folosite de traficanți pentru trecerea peste frontieră a țigărilor sunt de menționat:

- metoda „capac”, care constă în disimularea pachetelor de țigarete printre alte categorii de mărfuri - îndeosebi cu baza de impozitare mică - tranzitate în mod legal prin punctele de trecere ale frontierei;
- „antifonarea” autoturismelor cu țigarete, constând în ascunderea pachetelor în diverse părți componente ale acestora (cauciucuri, lonjeroane, portiere etc.) ori utilizarea pereților dubli;
- disimularea țigaretelor în îmbrăcăminte sau lipite pe corp, în ambalajele altor produse alimentare sau în genți cu fund dublu;
- metoda „cablului”, utilizată în zona frontierei riverane, care presupune trecerea baxurilor cu țigarete pe un cablu fixat pe cele două maluri ale cursului de apă;

⁴<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO>, 04.12.2018;

⁵ /www.politiadefrontiera.ro, 04.12.2018

- tranzitarea zonei muntoase de frontieră cu atelaje trase de cai, profitând de relieful muntos greu accesibil, aspect care face dificilă verificarea traseelor;
- folosirea unor aparate de zbor – motodeltaplan/planor/drona – care sunt modificate pentru transportul baxurilor de țigări peste frontieră.

Din punct de vedere al rutelor folosite, se constată că cele mai multe încercări de introducere a țigărilor în România, sunt înregistrate la frontierele de Nord, Est și Sud-Vest.

- La frontiera de Nord, (județele Maramureș, Suceava, Satu Mare) sunt predominante țigările de origine din Ucraina, contrabandiștii fiind organizați în adevărate grupuri infracționale, cu segmente în străinătate, la frontieră și în interiorul țării. Aceștia încearcă trecerea pachetelor de țigări (baxuri) peste frontiera “verde”, în special noaptea. În această zonă, sunt descoperite aproape zilnic persoane care încearcă să traverseze frontiera transportând țigări de contrabandă, deseori polițiștii de frontieră fiind nevoiți să folosească armamentul din dotare pentru reținerea lor, în conformitate cu prevederile legii, deoarece nu se supun somațiilor legale.
- La frontiera de Est, (județele Galați, Vaslui, Iași, Botoșani) sunt predominante țigările de origine din R. Moldova (țigări de calitate inferioară – Plai, Doina, Plugarul, MT), introducerea acestora în țară fiind realizată prin punctele de frontieră, fie în cantități mari, în mijloace de transport special amenajate, fie în cantități mici – încadrate plafonului vamal – de către persoane fizice.

În Republica Moldova, săptămânal sunt confiscate zeci de mii de țigări de contrabandă. Cea mai mare captură de anul aceasta fost făcută în ianuarie la Chișinău. Într-un depozit au fost găsite două milioane de țigarete puse în pachete netimbrate. Autoritățile moldovene suțin că acțiunile din interiorul țării au împiedicat ca multă marfă de contrabandă să mai ajungă în România.

- În județele din Sud-Vestul țării, (județele Caraș-Severin, Mehedinți, Timiș) sunt descoperite, în general, țigări de calitate medie și superioară, achiziționate din magazinele duty-free și transportate peste frontieră, în cantități mici, de persoane fizice.

Complexitatea sub care se manifestă acest fenomen infracțional transfrontalier impune, pe lângă luarea unor măsuri de natură organizatorică, instituțională, legislativă, acționară și logistică și intensificarea colaborării tuturor instituțiilor cu responsabilități în asigurarea ordinii publice și combaterii eficiente a fenomenului infracțional, pe plan intern.

Poliția de Frontieră Română acționează în sistem integrat alături de alte structuri ale Ministerului Afacerilor Interne, precum și cu alte instituții ale statului cu atribuții în domeniul fiscal, pentru combaterea contrabandei, contrafacerii și comerțului ilegal cu produse de tutun.

De asemenea, având în vedere că, în general, țigările de contrabandă provin din țările vecine, intensificarea relațiilor de colaborare cu autoritățile de frontieră vecine, precum și cu instituțiile similare din alte state, poate duce la obținerea unor rezultate mai bune în combaterea acestui fenomen, scopul fiind unul comun, de asigurare a securității și siguranței cetățeanului la nivelul spațiului comunitar.

Pentru că o parte dintre lucrătorii de poliție judiciară lucrează sub supravegherea și coordonarea unităților de parchet, se impune prezentarea unui caz semnificativ din practica judiciară, când s-a reținut condamnarea definitivă a unei persoane cercetare pentru concurs real de infracțiuni între infracțiunea continuată de contrabandă cu țigări și infracțiunea continuată de uz de fals, chiar dacă pentru unul dintre actele materiale nu a fost constatată nemijlocit și nu s-a individualizat cantitatea de bunuri sau mărfuri presupus a fi fost introduse în țară, ci doar uzul de fals.

În fapt, în data de 02/03.03.2016 cetățeanul bulgar D.R.S a intrat pe teritoriul României printr-un Punct de Trecere a Frontierei, prin alt loc decât cel stabilit pentru

controlul vamal conducând un ansamblu rutier format din cap tractor și semiremorcă de tip cisternă, având ca marfă declarată material de construcții – gypsum white.

La controlul efectuat asupra ansamblului rutier, oganele de cercetare penală au descoperit o ușă de acces în interiorul cisternei, iar după deschiderea ei s-a observat că, în interior erau așezate mai multe cartoane și baxuri de țigări. După inventariere s-a constatat existența a 318 baxuri și 48 cartoane de țigări, fără timbre fiscal.

Față de aceste aspect inculpatul a recunoscut și descris cu amănunte modul de desfășurare a activității infracționale din data de 02/03.03.2016, precum și din data de 26.02.2016 (data la care inculpatul a intrat în România, prin același punct de trecere a frontierei, cu același mijloc de transport, având aceeași marfă declarată în acte – documentele pentru transportul din data de 26.02.2016 au fost descoperite în cabina inculpatului). Totodată, au fost administrate și alte probe printre care cântărirea ansamblului rutier, rezultând o anumită greutate la data de 26.02.2016, care era asemănătoare cu greutatea constatată la cântar pentru actul din luna martie 2016, când în fapt organele vamale și poliția de frontieră au identificat cantitatea de țigări, au descărcat-o și au constatat că inculpatul a transportat peste teritoriul țării acele țigări.

Astfel, s-a reținut că acest element de fapt dovedește că, în data de 26.02.2016, existând aceeași greutate a mijlocului de transport, inculpatul a transportat țigări ca în luna martie, cu atât mai mult cu cât acele acte care au însoțit cele două transporturi fac referire la aceeași marfă, acte dovedite a fi false.

Situația de fapt, a fost temeinic dovedită pe baza mijloacelor de probă administrate în faza de urmărire penală, probe pe care inculpatul și le-a însușit, solicitând judecarea cauzei în procedura simplificată.

Față de această cauză penală, primă instanță de judecată, Judecătoria Giurgiu⁶ a dispus schimbarea încadrării juridice a faptelor pentru care inculpatul a fost trimis în judecată din infracțiunea de contrabandă în formă continuată (art. 270 alin.1 din Legea nr. 86/2006 cu aplic. art.35 alin.1 C.P.) și de uz de fals în formă continuată (art. 323 C.P. cu aplicarea art. 35 alin. 1 CP), în infracțiunea de contrabandă (fapta din data de 02/03.03.2016 de) și infracțiunea de uz de fals în formă continuată (faptele din data 26.02.2016 și din data de 02/03.03.2016), în concurs real (cu aplicarea art. 38 alin. 1 C.P.).

Printre altele, Judecătoria Giurgiu a dispus condamnarea inculpatului la 2 ani și 9 luni închisoare, cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei închisorii, pe un termen de încercare de 3 ani.

Totodată, s-a dispus pe lângă confiscarea specială a cantității de țigări descoperite, și confiscarea ansamblului rutier special modificat pentru a comite infracțiunea, și obligarea inculpatului la plata sumelor reprezentând datoria vamală, respectiv la plata sumei de 1.451.126 lei.

În schimba instanța de apel, Curtea de Apel București⁷ a desființat, în parte, sentința apelată, respectiv a înlăturat dispozițiile primei instanțe referitoare la schimbarea încadrării juridice a faptelor pentru care a fost trimis în judecată inculpatul, menținând propunerea parchetului și condamnându-l pe inculpat definitive pentru concurs real între infracțiunea de contrabandă în formă continuată (art. 270 alin.1 din Legea nr. 86/2006 cu aplic. art.35 alin.1 C.P. – ambele fapte din data de 26.02.2016, respectiv din data de 02/03.03.2016) și de uz de fals în formă continuată (art. 323 C.P. cu aplicarea art. 35 alin. 1 CP),

⁶Sentința penală nr. 1914 din data de 22.07.2016, dosar 7237/212/2016Judecătoria Giurgiu portal.just.ro/236/SitePages

⁷Decizia penală nr. 1730/A din data de 17.11.2016, dosar 7237/212/2016Curtea de Apel București / portal.just.ro/2/SitePages

În plus, a obligat inculpatul, la plata în favoarea statului român a prejudiciului pentru cele două acte materiale ale infracțiunii de contrabandă, respectiv la plata sumei de 2.902.252 lei.

Așadar, în ceea ce privește hotărârile celor două instanțe, curtea de apel a apreciat corect probele administrate în faza de urmărire penală de către organele de urmărire penală, având în vedere că modalitatea de sustragere de la îndeplinirea obligațiilor vamale folosită de către inculpat pentru a trece peste frontieră țigările de contrabandă a fost destul de greu de depistat de către organele specializate ale statului român. Astfel, este justă și temeinică condamnarea inculpatului și pentru săvârșirea infracțiunii de contrabandă comisă în data de 26.02.2016 ca act material ce a intrat în componerea infracțiunii de contrabandă, având în vedere că s-a demonstrat cu certitudine că în cauză a fost vorba despre două acte materiale de contrabandă, constând în introducerea pe teritoriul României de țigarete, care nu au fost supuse regimului vamal.

Pe de altă parte, prima instanța a apreciat, iar instanța de apel a menținut confiscarea specială a țigărilor de contrabandă concomitent cu obligarea inculpatului la plata sumelor reprezentând datoria vamală, fiind astfel puse în aplicare dispozițiile Deciziei – Recurs în interesul legii nr. 11/2015 a Î.C.C.J – prin care s-a stabilit că, în cazul infracțiunii de contrabandă prevăzute de Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal al României se impune luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale a bunurilor sau mărfurilor introduce ilegal pe teritoriul vamal al României, concomitent cu obligarea inculpaților la plata sumelor reprezentând datoria vamală, numai în ipoteza în care acestea au trecut de primul birou vamal situat pe teritoriul vamal comunitar fără a fi fost prezentate în vamă și transportate spre acest birou vamal.

Așadar, se poate observa că pierderile anuale la bugetul de stat din cauza contrabandei sunt de peste zeci de miliarde de euro.

Dincolo de aceste cifre, contrabanda cu țigări poate să ascundă lucruri mult mai grave. Traficanții de droguri și chiar de arme se pot ascunde în spatele acestei afaceri ilegale pedepsită mult mai blând.

Persoanele care fac afaceri ilegale cu țigări de obicei se ocupă și alte activități criminale. Există o asociere între cei dintre membrii grupurilor de crimă organizată care lucrează în zona tutunului cu alte activități criminale împotriva statului.

Nu în ultimul rând contrabandiștii sunt și buni economiști. Știu că situația actuală de pe piață nu are cum să le oprească afacerile. Dimpotrivă, este un bun moment pentru ca ele să prospere.

Traficul ilegal cu țigări este direct influențat de prețul tutunului. În toate țările din vecinătatea României, cu excepția Ungariei, un pachet de țigări poate fi cumpărat la un preț mult mai mic decât în România. În Ucraina un pachet cu 20 de țigarete costă sub 5 lei, în Moldova mai puțin de șapte lei, în Bulgaria și Serbia prețul unui pachet de țigări este sub 12 lei.

Este foarte important de înțeles că întotdeauna modul în care cresc sau scad taxele, cresc sau scad prețurile, trebuie să fie predictibil. Industria onestă are nevoie de predictibilitate, iar statul român, din punct de vedere legislativ, trebuie să fie predictibil. Cu alte cuvinte, în cazul în care vorbim despre creșterea accizelor a taxelor trebuie să se stabilească un calendar asumat și discutat inclusiv cu toți actorii de pe piață.

Parchetul General nu are o evidență separată a dosarelor penale deschise pentru contrabandă cu țigări. Singurele statistici se referă la fenomenul general al contrabandei din țara noastră deținute de structurile din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Într-un top al județelor cu cele mai multe investigații deschise se află Suceava, Constanța și Maramureș, zone de graniță.

În plus, nivelul cantităților de țigarete descoperit în județele din interiorul țării este foarte scăzut, în comparație cu cel înregistrat la nivelul frontierei de stat și județelor limitrofe acesteia, existând, în continuare, o presiune ridicată pe sensul de intrare în țară.

Având în vedere că majoritatea cantităților de țigarete au fost descoperite în aceste zone, și mai puțin pe sensul de ieșire din țară, se poate aprecia că principala piață de desfacere a țigaretelor introduse ilegal este România și, mai puțin, alte state ale Uniunii Europene.

Însă România, o piață care consumă anual 26 de miliarde de țigarete, este și una dintre cele mai mari piețe de consum din Europa.

În concluzie, organele cu atribuții în combaterea contrabandei desfășoară activități de pedepsire a persoanelor care săvârșesc astfel de fapte pe teritoriul României, însă fenomenul nu poate fi controlat în totalitate.

Având în vedere prejudiciile aduse la bugetul de stat, organele specializate ale statului vor continua să întreprindă, măsuri ferme în toate zonele de țării, în vederea depistării și sancționării persoanelor implicate în traficul ilegal cu bunuri de larg consum și produse accizabile, precum și reținerii în vederea confiscării a mărfurilor traficate.

BIBLIOGRAPHY

1. Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României modificată și completată, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 350 din 19 aprilie 2006;
2. Sentința penală nr. 1914 din data de 22.07.2016, dosar 7237/212/2016 Judecătoria Giurgiu portal.just.ro/236/SitePages;
3. Decizia penală nr. 1730/A din data de 17.11.2016, dosar 7237/212/2016 Curtea de Apel București / portal.just.ro/2/SitePages;
4. www.eur-lex.europa.eu/legal-content/RO, 04.12.2018;
5. www.politiadefrontiera, 04.12.2018.